

Alternativt budsjett

Ved behandling av temasak budsjett 2025 i styremøtet 19. juni 2024 mottok HDO bestilling fra styret om å legge frem et «reelt konservativt alternativ» til det primære budsjettinnspillet. Det alternative budsjettet innebærer et redusert ambisjonsnivå i 2025 og at ny aktivitet som ikke inngår i foretakets oppdrag som hovedregel tas ut. Det gjøres også reduksjon i ambisjonsnivå på enkelte av eksisterende initiativer og oppdrag. Effekten av reduksjonene innebærer også en tilsvarende redusert kostnad for kundene.

HDO har i dag en rekke langsiktige forpliktelser som er behandlet i tidligere økonomiske langtidsplaner og budsjetter, dette gjelder spesielt innen kostnadsområdene personalkostnader, avskrivninger og lisenser. Det er derfor begrenset mulighet til betydelige kutt innenfor disse postene utover å utelate ny aktivitet.

Med utgangspunkt i initiativene og satsningene som er illustrert under foreslår HDO et alternativt budsjett som reduserer driftsbudsjett med 14,9 MNOK, og investeringsbudsjettet med 10,2 MNOK. Driftsbudsjettet vil da totalt være på 377,6 MNOK og investeringsbudsjettet på 128,9 MNOK. I tillegg reduseres antall nye årsverk med seks.

En fellesbetegnelse som er sentral i forslagene er at HDO fjerner og/eller reduserer hva foretaket betegner som «ny» aktivitet. I tillegg har aktivitetene som trekkes frem en større grad av fleksibilitet, da det ikke inngår i eksisterende oppdrag og aktivitetsnivå, eller er gjort fremtidige forpliktelser.

Initiativ og aktivitet	Endringer		
	Driftsbudsjett	Investeringsbudsjett	Årsverk
Satsninger	-2,9 MNOK	-5 MNOK	-2 ÅV
Nasjonal porteføljestyling for nødmeldetjenesten	-1,4 MNOK	0 MNOK	-2 ÅV
Nytt nødnett	-3,4 MNOK	-5 MNOK	-1 ÅV
Målbildearbeidet	-1,5 MNOK	0 MNOK	
KAK prosjektrigg	-0,7 MNOK	0 MNOK	
Datavarehus	-1 MNOK	0 MNOK	-1 ÅV
Kompetanseheving	-2,3 MNOK	0 MNOK	
Sosiale aktiviteter og kulturbygging	-0,9 MNOK	0 MNOK	
Markedsaktivitet	-0,7 MNOK	0 MNOK	
Testlab lyd	-0,1 MNOK	-0,2 MNOK	
TOTAL	-14,9 MNOK	-10,2 MNOK	-6 ÅV

	Budsjett 2025	Alternativt budsjett	Endring
Lånebehov	120 MNOK	109,8 MNOK	-10,2 MNOK

Tabell 1 Justerte initiativer og aktiviteter, samt lånebehov

Satsinger

HDO mener at foretaket i et alternativt budsjett må prioritere eksisterende oppdrag. I en slik setting blir det ikke naturlig å introdusere nye satsingsområder og aktiviteter. Foretaket foreslår derfor at alle satsninger og tilhørende årsverk kuttes. Samlet sett reduseres driftsbudsjettet med 2,9 MNOK og investeringsbudsjettet med 5 MNOK.

Konsekvens av kuttet på satsninger innebærer at organisasjonen ikke vil evne å utforske nye innovasjonsområder og redusere handlingsrommet til å tilby nye produkter og tjenester. Samtidig vil det begrense muligheten for viktig innsiktsarbeid. Kuttet av satsninger vil derfor ha særlig langsiktige konsekvenser for foretaket og helsetjenesten for øvrig.

Nasjonal porteføljestyling for nødmeldetjenesten

Høsten 2024 vil HDO løfte en AD-sak om å bemanne opp med to årsverk til å jobbe med nasjonal samhandling og sammenhengende løsninger mellom spesialist- og kommunehelsetjenesten og til de andre nødetatene.

Som en budsjettforutsetning for budsjett 2025 legges det til grunn at årsverkene blir godkjent i AD-møte høsten 2024. I sammenheng med at øvrige satsninger kuttes i foretakets alternative budsjett, mener HDO at også denne posten må utgå. Samlet sett reduseres driftsbudsjettet med 1,4 MNOK og antall årsverk reduseres med to.

Konsekvensen av at årsverkene utgår er redusert evne til nasjonal koordinering av innsats i utvikling av nye produkter og tjenester innenfor nødmeldetjenesten som inkluderer kommunene. I tillegg mener foretaket at dette kan fordyre den samlede nødmeldetjenesten blant annet gjennom at hver region og kommune må organisere og løse porteføljestyringen selv, og ikke tenker helhetlig. Over tid kan dette medføre ujevn og ulik leveransmulighet og -evne i den enkelte helseregion og kommune.

Nytt nødnett

HDO har i dag et ansvar for å koordinere helsetjenesten sine behov i arbeidet med nytt nødnett. I det ordinære budsjettet foreslås det et bredt sett av arbeidsmøter både fysisk og digitalt, i tillegg til at HDO ansetter nye spesialister innenfor området. I et alternativt budsjett mener HDO at ambisjonsnivået for arbeidet må reduseres. Dette innebærer at ett årsverk og investeringsmidler fjernes, samt noe reduksjon i frikjøp av personell fra tjenesten. Samlet sett reduseres driftsbudsjettet med 3,4 MNOK og investeringsbudsjettet med 5 MNOK.

Konsekvens av et redusert ambisjonsnivå innebærer at HDO må basere seg i større grad på innsikt fra de øvrige etatene. Kuttet reduserer muligheten til å bedre tilpasse løsningene til våre kunder og brukeres behov. Dette skyldes blant annet redusert mulighet til tilpasninger, pilotering og testing.

Målbildearbeidet

HDO presenterte i styremøte 19. juni temasak om arbeidet med målbildet for mobilt kommunikasjonsbehov i helsetjenesten. Foreløpig er arbeidet i konseptfasen med trinnvis opptrapping av arbeidet. Dersom HDO må prioritere aktiviteter i 2025, må målbildearbeidet nedprioriteres og foretaket kan ikke ta på seg ytterligere prosjekter uten at dette vil ha konsekvens for dagens oppdag. Dette innebærer at driftsbudsjettet reduseres 1,5 MNOK, samt noe reduksjon i øvrig driftsaktivitet. Samlet sett reduseres driftsbudsjettet med 1,5 MNOK.

Gjennom arbeidet med målbildet har det per august 2024 blitt gjennomført en omfattende behovskartlegging i samarbeid med helsepersonell og andre nøkkelpersoner i helsesektoren. Dette arbeidet har avdekket betydelige utfordringer med dagens løsninger. Videre har man identifisert trender og fremtidige brukerbehov og scenarier som krever innovasjon og nyutvikling i sektoren. For å sikre at HDO prioriterer de tjenestene som gir mest brukerverdi, vil det være avgjørende for helsesektoren å videreutvikle og forvalte et felles målbilde. Dersom HDO fortsetter med dagens modell, vil man ikke kunne møte fremtidens behov i helse med de ressursene HDO har til rådighet.

Konsekvens av at målbildearbeidet kuttes innebærer derfor at helsetjenesten med helseforetak og kommuner ikke får et felles veikart og strategi for fremtidig teknologi og det kan bety at HDO ikke får realisert eiernes strategi for foretaket, og målsettingene i nasjonal helse og samhandlingsplan.

KAK prosjektrigg

I løpet av 2025 vil arbeidet med utrulling av LifeX og utfasing av ICCS starte opp. Dagens prosjektrigg består av HDO ressurser, men også innleide ressurser som bidrar med høy kompetanse, samt ekstra «hender» for å få prosjektet til å holde tidsplanen. Samtidig finnes det muligheter for å ta ned noe kostnad ved å skifte ut innleide konsulenter med kortsiktige engasjement. Foretaket estimerer at en slik endring kunne samlet gitt en reduksjon i driftsbudsjettet på 0,7 MNOK, ved å bytte ut to konsulenter med to engasjement. Dette vil også øke antall årsverk i foretaket med to midlertidige stillinger.

Det er viktig å understreke at HDO går inn i en kritisk fase for prosjektet som er planlagt over lang tid. Denne planleggingen omhandler å avdekke avhengigheter, men også risikoelementer som må løses før, under og etter utskiftningen. Implementeringen av LifeX er HDO sitt ansvar og eventuelle forsinkelser kan medføre erstatningsansvar («penalties») fra leverandør, i tillegg til at øvrig rigg blir stående lenger, og opprettholdelse av ICCS kostnader over en lengre periode.

En eventuell utskifting av personell nå vil dermed ha stor risiko både i tid og kvalitet for prosjektet. Videre vil rekrutteringen og kompetanseoverføring over til nye engasjement være svært arbeidsintensivt og innebære egne risikoer med å finne riktig kompetanse. Det er svært vanskelig å prise en slik risiko, men gitt dagens kostnad ved ICCS og opprettholdelse av øvrig prosjektrigg forventer foretaket en risiko med høy sannsynlighet og svært høy konsekvens dersom aktivitetsforslaget gjennomføres.

Investeringer testlab

HDO spiller inn i budsjettet å investere i en testlab for lyd basert på utfordringene som har oppstått i forbindelse med MPOS utrulling i 2023/2024. En slik lydlab innebærer ny aktivitet, og ikke noe som nødvendigvis må gjennomføres. I et alternativt budsjett mener foretaket at laben ikke bør prioriteres. Samlet sett reduseres driftsbudsjettet med 0,06 MNOK og investeringsbudsjettet med 0,2 MNOK.

For at HDO skal ha en god posisjon hos kundene er det viktig at foretaket tar deres problemer på alvor. Erfaringen fra oppgradering av dagens kommunikasjonsløsning ICCS/MPOS utrulling har medført flere måneders forsinkelse og økte kostnader for helsetjenesten som overstiger kostnaden ved en slik testlab vesentlig. Det viser seg også at «lyd» er det problemet som generer mest tidsbruk internt for HDO på tvers av team. Gjennomføringen av testlaben kan derfor innebære at foretaket kan være mer proaktive og raskt spare inn den initiale kostnaden.

Datavarehus

HDO foreslår i budsjettet å gå i gang med et forprosjekt for et nytt datavarehus (DVH) for interne og eksterne data. Dette vil blant annet være en ny og mer utvidet måte å innhente og analysere statistikk på kontrollrom. I tillegg vil dette datagrunnlaget kunne gi foretaket som helhet grunnlag for å ta bedre investeringsbeslutninger i fremtiden. For å kartlegge behovene HDO har internt og eksternt trenger forprosjektet ett årsverk for dataanalyse i 2025. I en posisjon hvor HDO må redusere egne budsjetter mener foretaket at DVH-arbeidet først kan starte opp i 2026, og at 2025 årsverket da skyves til 2026. Samlet er det estimert en besparelse på driftsbudsjettet på 1 MNOK, samt det reduserer behovet for ett nytt årsverk.

I forbindelse med budsjettarbeidet har HDO valgt å utsette implementering av datavarehus til 2026. Dersom også forprosjektet utsettes til 2026 vil implementering trolig ikke skje før i 2027. I forbindelse med utrulling av KAK og medielogg vil tjenesten kreve et mer moderne og utvidet verktøy for statistikk, rapportering og dataanalyse. HDO mener derfor helsetjenesten vil gå glipp av gevinster som mer effektiv rapportering og analyse, forbedret beslutningstaking og integrasjon, økt operasjonell effektivitet og bedre kundeservice dersom oppstarten av aktiviteten utgår.

Kompetanseheving

HDO har over tid prioritert fokus på kompetanseheving for ansatte. Dette gjenspeiles blant annet i personalhåndboken, og er et viktig verktøy for å tiltrekke og beholde høyt kompetente ansatte over tid. Samtidig mener foretaket at også kompetansehevende aktiviteter må nedprioriteres i et alternativt budsjett, og at HDO må tenke nytt rundt hvordan kompetanseheving utføres. HDO har derfor valgt å redusere posten med 2,3 MNOK i alternativt driftsbudsjett.

Selv om det er mulig å nedprioritere fokus på kompetanseheving vil dette vanskeliggjøre omstillingen av organisasjonen. Dette gjelder blant annet i den agile transformasjonen HDO skal gjennom, men også omstillingen fra ICCS til LifeX, som krever nye arbeidsformer og nye metoder. Samtidig er fokus på kompetanseheving et viktig verktøy i arbeidet med å ha en kompetent og attraktiv arbeidsstokk, med høy personalomsetning («employee retention rate»). Altså kan HDO risikere at flere ansatte finner andre arbeidsgivere, som har betydelige kostnader og egne tilhørende risikoelementer.

Markedsaktiviteter

HDO vil i en situasjon med lavere budsjetter nedjustere kunde- og markedsaktivitetene som utføres. Dette inkluderer både gjennomføring av HDO sin kunde- og brukerkonferanse, samt nedprioritering av andre markedsaktiviteter og deltakelse på ulike forum.

Konsekvensen av manglende gjennomføring og deltakelse på konferanser og andre arenaer er mindre brukerinnsett, mindre arenaer for tilbakemelding fra brukere og kunder, mindre synlighet av HDO sitt arbeid og foretakets produkter og tjenester. Dette har praktiske konsekvenser i rekrutteringsarbeidet og merkevarekjennskap, men vil også vanskeliggjøre bredding av tilleggstjenester som for eksempel reservetelefoner og videoprodukter til helsetjenesten, samt innhente relevant brukerinnsett. De kvalitetsmessige tapene for kundene og HDO som nasjonal tjenesteleverandør vil derfor være store. I tillegg vil det kreve alternativ tankegang rundt gjennomføringen av mer kundenærhet og omorganiseringen utført i 2023.

Sosiale aktiviteter og kulturbygging

Midler til sosiale aktiviteter og kulturbygging kan justeres ned, uten at det skal ha direkte konsekvens for oppdragene HDO leverer. HDO har derfor valgt å redusere posten med 0,9 MNOK i alternativt budsjett.

Sosiale aktiviteter er en av arbeidsgivers muligheter til å samle ansatte, bygge kultur og samhold over tid. Foretaket mener dette er avgjørende for enhver bedrift som ønsker å holde sykefravær nede og personalomsetningen så høy som mulig. Eventuelle kutt i en slik post kan dog medføre uheldige negative situasjoner som krever større ressurser å løse. Slikt sett er fokus på å gi ansatte slike arenaer en billig investering dersom det medfører én mindre sykemelding eller lavere turnover.

Driftskostnader alternativt budsjett

Tabellen under oppsummer driftsbudsjettet for alternativt budsjett. Under tabellen forklares postene.

Driftsbudsjett	Ordinært budsjett	Alternativt budsjett	Endring	Endring (%)
Personalkostnader	123,8 MNOK	120,2 MNOK	-3,6 MNOK	-2,9 %
Avskrivninger	62 MNOK	60,7 MNOK	-1,3 MNOK	-2,1 %
Tjenestekjøp	25,3 MNOK	21,7 MNOK	-3,6 MNOK	-14,3 %
Frikjøp	12,5 MNOK	9,6 MNOK	-2,9 MNOK	-23,5 %
Møter, kurs og forum	4,8 MNOK	3,7 MNOK	-1,1 MNOK	-22,8 %
Reisekostnader	3,8 MNOK	3,2 MNOK	-0,7 MNOK	-17,1 %
Lisens, support og garanti	103,7 MNOK	102,3 MNOK	-1,4 MNOK	-1,3 %
Øvrige driftskostnader	56,5 MNOK	56,3 MNOK	-0,2 MNOK	-0,4 %
TOTAL	392,5 MNOK	377,6 MNOK	-14,9 MNOK	-3,8 %

Tabell 2: Alternativt driftsbudsjett

- Personalkostnader: Reduseres som følge av 6 færre årsverk. I tillegg til rene lønnskostnader reduseres behovet for rekruttering. Det er også gjort en reduksjon på sosiale aktiviteter i foretaket samlet sett. Økes noe av ansettelse av engasjementer for å erstatte konsulenter i KAK.
- Avskrivninger: Reduseres som følge av reduserte investeringer.
- Tjenestekjøp: Reduseres som følge av endret personell i KAK prosjektrigg.
- Frikjøp: Rigger fra tjenesten til nytt nødnett nedskaleres til omtrent halvparten av det ordinære budsjettet.
- Møter, kurs og forum: Begrenses ned til minimum. I tillegg reduseres potten grunnet færre årsverk og at målbildarbeidet kuttes, samt at kunde- og brukerkonferansen utgår i sin helhet.
- Reisekostnader: Gjenspeiler i hovedsak reduksjon på møter, kurs og forum, samt redusert markedsaktivitet.
- Lisens, support og garanti: Reduksjonen gjelder satsninger, datavarehus og nytt nødnett pilotering
- Øvrige driftskostnader: Kutt av piloteringsutstyr til nytt nødnett, samt redusert markedsaktivitet.

Investeringer alteternativt budsjett

Investeringer	Ordinært budsjett	Alternativt budsjett	Endring
Kontorbygg	0 MNOK	0 MNOK	0 MNOK
Servicedesk	0,1 MNOK	0,1 MNOK	0 MNOK
Operatørplass	0,2 MNOK	0,2 MNOK	0 MNOK
Videoløsninger	2,4 MNOK	2,4 MNOK	0 MNOK
Datavarehus og mediologg	1 MNOK	1 MNOK	0 MNOK
Telefoni	1,9 MNOK	1,9 MNOK	0 MNOK
Kontrollrom	78,4 MNOK	78,2 MNOK	-0,2 MNOK
Nødnettjenster	21,3 MNOK	21,3 MNOK	0 MNOK
Datasenter	19,7 MNOK	19,7 MNOK	0 MNOK
Server og arbeidsflate	4,4 MNOK	4,4 MNOK	0 MNOK
Nytt nødnett	5 MNOK	0 MNOK	-5 MNOK
Satsninger	5 MNOK	0 MNOK	-5 MNOK
TOTAL	139,1 MNOK	128,9 MNOK	-10,2 MNOK

Tabell 3: Alternativt investeringsbudsjett

Investeringene som er kuttet gjelder satsninger (5 MNOK), nytt nødnett (5 MNOK) samt testlab for lyd (0,2 MNOK). Samlet gir dette et redusert investeringsbudsjett på 10,2 MNOK. Lånebehovet justeres tilsvarende og reduseres dermed fra 120 MNOK til 109,8 MNOK.

Inntekter	Ordinært budsjett	Alternativt budsjett	Endring
Helse Sør-Øst	87,6 MNOK	84,3 MNOK	-3,3 MNOK
Helse Vest	36,6 MNOK	35,2 MNOK	-1,4 MNOK
Helse Midt	33,2 MNOK	31,9 MNOK	-1,3 MNOK
Helse Nord	31,5 MNOK	30,3 MNOK	-1,2 MNOK
Kommuner	197,2 MNOK	189,7 MNOK	-7,5 MNOK
Andre	6,3 MNOK	6,1 MNOK	-0,2 MNOK
TOTAL	392,5 MNOK	377,6 MNOK	-14,9 MNOK

Tabell 4: Endring i inntektsfordeling

HDO har i beregning av inntekter benyttet forholdstall mellom de ulike kundene som grunnlag. Foretaket mener dette vil gi en tilstrekkelig approksimasjon på effekten av kostnadsreduksjonen. Ved eventuell beslutning på alternativt budsjett vil nøyaktig beregning av inntekter utføres før oversendelse til eierne.

Samlet sett utgjør kuttene HDO foreslår i et alternativt budsjett en effekt på 14,9 MNOK i driftsbudsjettet for 2025. Alternativt budsjett vil øke risikoen, redusere kvalitet og utsette anbefalte tiltak for både for kommune- og spesialhelsetjenesten i henhold til HDOs strategi. HDO sin anbefaling er derfor at det alternative budsjettet ikke gjennomføres.